

Kelet-Európa

Marschall Miklós

főpolgármester-helyettes, Budapest

A kultúra finanszírozásának problémái és a könyvtárügy*

A demokratikus országokban, ahol a kultúrpolitika finanszírozási stratégiát, és nem politikai beavatkozást, azaz cenzúrát jelent – mindig meg kellett magyarázni és indokolni kultúrpolitika központi kérdését, a kulturális termékek és szolgáltatások támogatását. Arról van tehát szó, hogyan lehet megértetni és elfogadtatni az adófizetőkkel, a közvéleménnyel és az üzleti körök képviselőivel azt, hogy a művészetek támogatása hosszú távon nem hiábavaló áldozat, hanem profittermelő befektetés.

A kulturális javak lehetnek magán-, vegyes vagy közjavak. A közjavak a legegyszerűbb meghatározás szerint azok, amelyeknél egy újabb fogyasztó kielégítésének határköltése (pótlólagos költsége) nulla. E javakat szükségképpen államilag kell finanszírozni. Ide tartoznak például a közművelődési és könyvtárak, a történelmi és kulturális események, a levéltárak és a múzeumok.

A közjavak – köztük a kultúrjavak – másik jellemzője, hogy azok számára is "hasznosak", akik nem közvetlenül fogyasztják vagy vásárolják meg őket. Ezt a kultúrjavak pozitív "externalitásának" nevezik. Annak a városiaknak, aki soha nem keresi fel a városi múzeumot, szintén haszna származik belőle, mivel a múzeum vonzza a turistákat, a turizmus pedig fellendíti a város gazdaságát (kedvez az éttermeknek és a szállodáknak), munkahelyeket teremt, növeli a városi adóbevételeket, és ezekből esetleg olyan szórakozási lehetőségek létesítésére költenek, amelyeket azok a helyi lakosok használnak, akik soha nem látogatják a múzeumot, és ily módon a kultúra kifelé ható pozitív megnyilvánulásait élvezik. A kulturális vállalkozások előnyeinek vannak kevésbé közvetlen példái is. Egy színház vagy egy balettegyüttes emelheti a város hírnevét és tekintélyét, így a büszkeség érzésével töltheti el azokat a lakosokat is, akik soha nem járnak színházba, vagy nem szeretik a balettet. Az ebből fakadó általános jó közérzet és a lokálpatriotizmus jelenleg fontos gazdasági tényező.

A kultúrjavak nagy többsége azonban a piacra kerülő, adásvétel tárgyául szolgáló vegyes javak kategóriájába tartozik, de mind a kínálat, mind a kereslet vonatkozásában segítségre lehet szükség ahhoz, hogy bejuthassanak a piacra és/vagy ott is marad-

hassanak. Természetesen ami szubvenció az egyik helyen, az elvonás a másikon; ezért meggyőző politikai érvekre van szükség a transzferek megindoklásához.

A támogatás indokai

A szubvenció indoklásakor három kérdést kell megválaszolni:

- ▶ Mit és miért kell támogatni?
- ▶ Honnan és mitől vegyünk el a pénzt?
- ▶ Milyen technikákat kell alkalmazni az ilyen pénzügyi transzferek végrehajtásakor?

E kérdéseket vitatják ma Magyarországon egy "Arts council" (Nemzeti Kulturális Alap) típusú szervezet felállításával kapcsolatban. A vita legalapvetőbb problémája: meg kell határozni azokat a forrásokat, amelyek képessé teszik a szervezetet, hogy eleget tegyen a művészetek támogatásáival kapcsolatos feladatának. A nehézségek a következőképpen foglalhatók össze: a művészeti tanács pénzforrásai elsősorban a parlament által jóváhagyott évenkénti költségvetési szubvenciókból álljanak-e, vagy külön adót vessenek ki ebből a célból? Ha az utóbbi változatot fogadják el, felvetődik a kérdés: mit kellene megadóztatni, és hogyan hajtsák ezt végre?

1. Ezt a külön adót a kulturális szektorra kell-e korlátozni, vagy más területekre, például az idegenforgalomra vagy a tömegszórakoztató iparra is?

2. Az adózási kötelezettség a szervezetekre, vagyis a vállalatokra terjedjen-e ki, vagy a tevékenységekre, illetve a termékekre, azaz a fogyasztásra?

3. Ha a szervezetet tekintik megadóztathatónak, akkor nyereségüket kell-e "lefölözni", vagy bevételüket kell elvonni?

4. Az előállított termékeket és gyártmányokat, vagy a fogyasztást és a kereskedelmet kellene megadóztatni, esetleg mindkettőt?

A támogatás módszerei

Az előbbiben vázolt finanszírozási típusok eltérő forrásaik és logikájuk alapján három csoportba oszthatók:

* A dolgozat részben *Kuti Évéval* közösen írott tanulmányunkra épül.

- ▶ az ösztársadalmi finanszírozás,
- ▶ az ágazatok közötti átcsoportosítás,
- ▶ a kultúrán belüli újraelosztás.

Az első csoportba tartozik a költségvetési támogatás, a különféle adók átengedése (címkézés), illetve a minden gazdálkodó szervezet által fizetendő kulturális hozzájárulás. A második csoportra jellemző a más ágazatokban keletkező kulturális tevékenységekből származó nyereség visszaforgatása. A harmadik csoport ideológiákban és technikákban is a leggazdagabb. Első pillantásra úgy látszik, hogy ez a kulturális szektoron belüli újraelosztás logikai igazolása. Valójában azonban a kulturális intézmények sokkal védtelenebbek a bevételeik elvonásának fokozására irányuló kísérletekkel szemben, mint a többi gazdasági intézmény. Mivel a pragmatikus elképzelések a finanszírozási rendszer kialakítása szempontjából nem kevésbé lényegesek, mint az emelkedett elméleti megfontolások, igyekszem figyelembe venni valamennyi fontosabb tényezőt. Az alábbi részletes elemzés során megvizsgálom a különféle megközelítések előnyeit és hátrányait.

1. A kultúra állami finanszírozása mellett szóló legnyomósabb érv valószínűleg az alapjául szolgáló ideológia. Nehéz volna tagadni, hogy a kultúra támogatása az egész társadalomnak érdeke, és hogy mint ilyen, a dolog természetéből adódóan állami feladat. Ez azon a tételen alapszik, amely szerint az állam létének egyedüli igazolása a társadalmi érdekek szolgálata. Más oldalról viszont azzal lehet érvelni, hogy az állam gyaroló intézményekben ölt testet, nem szabad (vagy nem kell) támogatnia a társadalmi érdeket olyan komoly eljárásokkal, mint amilyen az adók kiszabása és újraelosztása.

A politikai döntéshozóknak (minden rendszerben) az érvek keresztüzében kell megoldásokat találniuk, összeválogatni az összemérhetetlent, és egyensúlyozni a rövid és hosszú távú érdekek között. A túlzottan nagy adóterhek rövid távon gátolják a gazdasági növekedést, a túl alacsony adók pedig hosszú távon figyelmen kívül hagyják a társadalmi és kulturális nehézségeket. A tartósan rosszul ellátott társadalom számára szinte lehetetlen megtalálni a támogatás elosztásának társadalmi optimumát az olyan területeken, mint amilyen a közegészségügy, a szociálpolitika, az oktatás, a kultúra és a közbiztonság.

A költségvetési vitákban az e téren megmutatkozó bizonytalanság nagyobb teret nyit a manőverezésnek, illetve alkalmat ad erre egyes szektoroknak és érdekcsoportoknak, főként azoknak, amelyek nagyobb nyomás gyakorlására képesek, drámaibb hatású érveket hoznak fel, vagy hatásosabban "zsarolnak".

A kultúra általában nem tartozik e szektorok közé, ezért pénzügyileg könnyen háttérbe szorul. Emiatt éves költségvetési támogatásai gyakran különféle korlátozások alá esnek, vagy az infláció miatt szenvednek kárt.

Ennek kivédésére szolgálnak azok a megoldások, amikor az állam nem közvetlen támogatást nyújt, hanem valamilyen bevételről mond le a kultúra

javára. A legegyszerűbb módszer az adóbevétel egy részének átengedése, habár ez sérti az adórendszer integritását, és rendszerint erős ellenvetéseket vált ki a pénzügyi szervekből. Sajátos módon ez az ellenállás gyengül, ha a megoldás inkább egyszerű adómentesség, és nem a kivetett adó rendeltetésének meghatározása. A jelek szerint az állam inkább hajlandó lemondani várható bevételeiről a vállalatok és a fogyasztók javára, semhogy állami szervezetek – például a művészeti tanács – segítségével azok újraelosztását végezze el. Való igaz, hogy a különleges adózási kedvezményeket, például az általános jövedelemadó alacsony mértékét, a nulla hozzáadott-érték-adót stb. más vállalatok kifogásolják a tisztességes verseny elvének megsértése miatt. Másrészt viszont meglepően nagy számú példát sorolhatunk fel a nemzetközi gyakorlatból, amikor az állam lemond bizonyos marginális bevételeiről a kultúra javára. A szerencsejátékokból vagy a sportfogadásból származó jövedelmek tekinthetők ilyen példákknak. E módszer vonzerejét a viszonylag egyszerű kezelési és adminisztrációs lehetőségek növelik.

A művészetek átfogó társadalmi finanszírozásának (vagy bármiféle kulturális alap létrehozásának) másik módja – anélkül, hogy az állami költségvetéshez kellene fordulni – , ha előírják, hogy minden gazdasági tevékenység után kulturális hozzájárulást kell fizetni. Az ennek alapjául szolgáló ideológia azt hangoztatja, hogy a kulturális fogyasztás a munkaerő újratermelésének szerves része, ugyanúgy, mint az egészségügyi szolgáltatások vagy a szakképzés. Ezért indokolt az, hogy a pénzügyi fedezetet – legalább részben – ún. céladó kivetésével teremtsék meg hozzá, a társadalombiztosítás vagy a szakképzési hozzájárulás mintájára. Régi szokás szerint sok munkaadó vállalja alkalmazottai művelődésének támogatását, az általános hozzájárulás csupán ezt az eljárást teszi hivatalossá. Ez a gyakorlat helyi szinten egyáltalán nem ritka: sok szerződéses megállapodás létezik a vállalatok és a helyi önkormányzatok között, amely révén a helyi szervek átveszik a vállalatok kulturális intézményeinek igazgatását, miközben a volt anyavállalat továbbra is hozzájárul azok fenntartási költségeihez.

Az ilyen általános kulturális hozzájárulás bevezetése igen kívánatosnak látszik, mivel a Kulturális Alap ily módon rendszeres bevételhez jutna, és elkerülné a szerencsétől függő költségvetési alkufolyamatot. Egy fontos ellenérvet azonban figyelembe kell venni. Az üzleti szektort jelenleg súlyos adók sújtják, ebből következően az adónövelés nem lenne kívánatos vagy – főleg – megvalósítható. Az ilyen próbálkozások bizonyosan az érintettek erős ellentámadását váltanák ki, és ennek következményeként a kultúra még a meglévő támogatásból is elveszíthetne valamennyit.

2. Hasonló természetű, de nem hasonló méretű ellenkezést válthatna ki az a javaslat, amely a kulturális tevékenység más ágazatokban lecsapódó hasznának

a kultúrába való visszaforgatását tűzi ki célul. Az idegenforgalmi és a vendéglátóipari vállalatok, valamint a szórakoztató elektronikai termékeket gyártók és forgalmazók szolgálnak erre példaként. Mindezek nyereségéhez hozzájárulnak az olcsón és gyakran veszteségesen működő kulturális szolgáltatások. Ezért méltányos és igazságos volna e nyereség egy részét visszajuttatni a kulturális szektornak.

3. Az e csoportba tartozó érvek közös vonása az eddig vizsgált csoportokkal ellentétben az, hogy bármilyen ideológián alapulnak is, a kulturális szektoron belül igyekeznek forrásokat találni a támogatandó kultúra számára. Ugyanakkor ez a gyenge pontjuk is. A ténylegesen alkalmazott technikáktól függően nem egyszer olyan forrásokat vesznek igénybe, amelyeket egyébként a vállalatok és intézmények belső mecenatúrára használtak.

Az élő kultúrának a médiaiparban (kábeltevé, kazetták, CD-lemezek stb.) keletkezett haszonból történő támogatása azon a felismerésen alapul, hogy nincs virágzó kulturális ipar egészséges élő művészeti hagyomány nélkül. Következésképpen logikus az a megállapítás, hogy mivel az élő művészet egy része nem létezhet támogatás nélkül, e támogatásnak a nyereséges kulturális iparágakból kell származnia. Ez az osztrák "Kulturschilling" ideológiai alapja: pl. a televízió-előfizetési díj egy részét az élő előadóművészet támogatására utalják át. A probléma az, hogy a kulturális iparágak egyáltalán nem homogének. A "sokszorosított" vagy a "rögzített" kultúrának van olyan rétege, amely egyáltalán nem csekélyebb értékű, mint az élő művészet legjava, és nem szükségszerűen kisebbek az anyagi veszteségei. A "rögzített" kultúra általános megadóztatása nem ismeri el, hogy a kazettára vett programoknak, diszkeknek, a tömegkommunikáció termékeinek és szolgáltatásainak egy része nemcsak pénzügyi nyeresége révén segítheti az élő művészeteket, hanem pusztán létével is, mert hozzájárul, hogy szélesebb közönséghez jussanak el a művészetek legkiválóbb alkotásai.

A hazai kultúrának a külföldi kultúra kárára történő támogatása valamiféle nemzeti ideológián alapszik, lényege az ipari protekcionizmus sajátos formája: a hazai piac védelme. Már a futólagos elemzés során is kiderül, mennyire támadható ez az ideológia: azonosítja a nemzeti kultúra érdekeit a hazai kulturális termelés érdekeivel, figyelmen kívül hagyja azt, hogy a nemzeti kultúra egészséges fejlődése elképzelhetetlen a kulturális értékek átvétele nélkül, és ezért káros, ha nem ismerik fel, hogy ezek is megérdemlik a támogatást.

Az "értékes" kultúrának az "értéktelen" kultúra rovására történő támogatása arra az elvre épít, amelyet az előbbi két módszer figyelmen kívül hagy: megadóztatja az "alantas" kulturális termékek, szolgáltatások előállítását és árusítását, ezzel megvonja tőlük a kedvezményeket, és "bünteti" fogyasztóikat. E megoldás leggyengébb pontja, hogy nincs objektív mérce, amellyel meg lehetne állapítani a kulturális értékek minőségét. Gyakorlatilag nincs

lehetőség az egyéni alkotások felbecsülésére, minthogy a műfajok szerinti értékelés elhomályosítja az értékes és az értéktelen közötti különbséget. Továbbá a magasabb kulturális adó emeli az árat, ami felértékeli a fércműveket, a szennyirodalmat.

A kulturális szakma valószínűleg fogékonyabb lenne a nyereség arányában fizetett kulturális hozzájárulás bevezetése iránt. A kulturális vállalkozások egy része meglepően magas hasznot húz bosszantóan alacsony színvonalú tevékenységéből. E forrás megcsapolása bizonyára általános elégedettséggel és megértéssel találkozna. E módszer másik előnye volna, hogy nem olyan összegeket használna fel, amelyeket a vállalatok belső mecenatúrára, keresztfinanszírozásra szántak. Hátránya, hogy veszteséges vállalkozásokat támogatna a nyereségesek kárára, habár a "deficit" és a "magas kulturális színvonal" nem szükségszerűen szinonimák, még a kulturális szektorban sem. E módszer ellen a másik érv az, hogy a nyereség és a veszteség csak vállalati szinten értelmezhető, a tevékenységek szintjén nem. Ez azt jelenti, hogy a rendszer csupán a kulturális ágazatba sorolt vállalatokra terjed ki, minden más kulturális tevékenységet kirekeszt magából. A profit ilyenfajta megadóztatásának vagy átáramoltatásának további hátránya, hogy megsérti a verseny szabadságának elvét: megadóztatja a vállalkozó tevékenységét és/vagy jövedelmét, ha a kultúrában működik, de ugyanezt a tevékenységet és/vagy jövedelmet adózatlanul hagyja, ha a vállalat e szektoron kívül van.

A legutóbb említett hátrány kiküszöbölhető egy külön forgalmi adóval, amely minden kulturális termékre és szolgáltatásra kiterjed. E megoldás előnye éppen legnagyobb hibájából fakad: a teljes semlegesség kizár mindenfajta értékelést. Ez az igazi semlegesség teszi a rendszert vonzóvá vagy legalábbis elfogadhatóvá sok értelmező számára, különösen akkor, ha összekapcsolódik a giccs és a szennyirodalom megadóztatásával. Tegyük hozzá, lehetőség van arra, hogy ezt végül áthárítsák a fogyasztóra. Az adózásnak ilyenfajta kiterjesztése a kulturális fogyasztás egészére bizonyára megváltoztatná az adófizetők társadalmi-gazdasági motivációját, de csekély észrevehető hatást gyakorolna a fogyasztási szokásokra.

Senki sem kételkedhet abban, hogy a kultúra pozitív externalitása ("külső hasznossága") és ennek kihatásai serkentik a gazdasági életet. Könnyű tehát ideológiai érvekkel találni a kulturális támogatások különleges módszereinek igazolására. Másrészt viszont az ideológiák által meghatározott technikák súlyos problémákat vetnek fel.

A problémák legnyilvánvalóbb megoldása az lenne a kormányok – akár a központiak, akár a helyiek – számára, ha a kultúrát általános költségvetésükből támogatnák. Végül is a kultúra hasznossága aligha számszerűsíthető, és ráadásul kiterjed az egész gazdaságra. Ez az oka, hogy bizonyos értelemben az egész gazdaság "lekötelezettje" a művészeteknek. Ez azonban másfelől azt jelentené, hogy a kultúra

finanszírozása ki van téve az éves költségvetési alku-folyamat kockázatának.

A költségvetési alku bizonytalanságának ellensúlyozására az egyik módszer a "céladó".

A kultúra áttételes hasznossága a legjobban helyi szinten állapítható meg. Ezért mi nem ajánljuk az externalitáson alapuló meghatározott rendeltetésű adók kiszabását országos szinten. De városi szinten a céladók hatékonyan működhetnek, amint a szállodák és motelek adóztatása, a vigalmi adók vagy a németországi szórakoztatóiparra kivetett, helyi adók ("Vergnügungssteuer") bizonyítják.

A könyvtárak támogatásának problémái

Az elmúlt évtizedekben a magyar könyvtárosok a könyvtári és információs ellátáshoz való jogot minden állampolgár alanyi jogának tekintették. Ez teljesen indokolt volt, mivel segítette a jobb pénzügyi feltételekért vívott küzdelmet és a korlátozott körű (azaz csak kiváltságos csoportok számára hozzáférhető) információt. Napjainkban azonban, noha e kettős követelmény hangoztatása az információs szakma állandó feladata maradt, a társadalomban bekövetkezett változások követelményei másfajta megközelítést is megkívánnak: fel kell tenni a kérdést, kinek a kötelessége megteremteni az információs források társadalmi és egyéni hasznosításához szükséges feltételeket? Nem kétséges, hogy akár az összes pénzügyi fedezetet, az információt (és a könyvtári ellátást) is közvetlenül vagy közvetve az állampolgároknak kell előteremteniük. A kérdés csupán az, milyen mértékben fedezték a költségeket állami, illetve egyéni forrásokból. Milyen lehet eldönteni, kinek a pénztárcája nyíljon ki valamely információért, továbbá hogy mennyi költendő el az államkasszából e célra?

Lehetetlen egyértelmű és egyszerű választ adni arra a kérdésre, mennyit költson a társadalom, a közösség optimálisan saját könyvtári és információs ellátására. A kiadások összege oly sok tényezőtől függ, hogy szinte illuzórikus mindenfajta olyan számítás, amely általános érvényre tart igényt. Vannak természetesen gyakorlati tapasztalatokon alapuló ellátottsági szabványok (normák), de a nemzetközileg is erősödő irányzat az, hogy a fenntartónak kell eldöntenie, mit és milyen feltételekkel finanszírozzon a lehetséges könyvtári szolgáltatások széles választékából. Mindent figyelembe véve, a könyvtári költségvetés a fenntartók, a használók és a könyvtárosok között lefolytatott alku tárgya, és ezt helyi szinten kell elvégezni.

A hatékony eljárás nem életképes a pénzügyi alapoknak és a finanszírozás rendjének, továbbá a fenntartó testületek jogainak és kötelességeinek tisztázása nélkül. Ugyancsak szükség van olyan hatékony gépezetre, amely képes az említett tényezőket működtetni.

Az ország könyvtári ellátásának gerincét azok a közművelődési és nyilvános szakkönyvtárak alkotják, amelyeket a helyi hatóságok (önkormányzatok) és az állam tartanak fenn. Kívánatos és szükséges, hogy a nagyközönség számára nem nyilvános vagy csak korlátozottan nyilvános könyvtárak, amelyeket különböző állami és magántulajdonban lévő szervezetek, testületek működtetnek, többé-kevésbé szoros vagy legalábbis laza kapcsolatban álljanak ezzel a gerinccel. Ezekből az elemekből pusztán jogszabályokkal nem lehet könyvtári rendszert teremteni, többnyire pénzügyi módszereket kell alkalmazni, amelyek tekintettel vannak a résztvevők kölcsönös érdekeire. Csak miután a fontos kapcsolatok kialakultak, azután lehet és kell a rendszert jogszabályokba foglalni. Az új könyvtári törvény csak ilyen módon jöhet létre.

A rendszer optimális működéséhez szükség van egy országos tanács vagy felügyelő testület létrehozására, amely meghatározza a könyvtárügy és az információs szolgáltatások stratégiai feladatait.

Ez a testület rendelkezik azokról az állami pénzeszközökről, amelyek a könyvtári és az információs rendszer egészének támogatását célozzák, és amelyek a szakmai, valamint a regionális szekciók összehangolt fejlődéséről gondoskodnak.

A rendszer működését és fejlesztését szolgáló pénzüsszegek elosztását és felhasználását nyilvános és szakmai ellenőrzésnek kell alávetni. E követelménynek részben az ellenőrző testület mellett működő, és a szakmai szervezetek által életre hívott ad hoc és állandó bizottságok, részben a könyvtárak és információs intézmények tevékenységét ellenőrző és a fenntartó szervek által kinevezett testületek és bizottságok tehetnek eleget.

Várható, hogy a finanszírozási elvek és módszerek megváltozása kedvező változásokat hozhat az érintett intézmények tevékenységében is. A könyvtárak és az információs intézmények költségtudatos és költségérzékeny igazgatása jobban használja majd fel a közpénzeket, ha folyamatosan elemzi a költség-haszon viszonyt, és képes lesz a magánszektor pénzforrásait is mozgósítani.

Kulturális élet a fővárosban

Budapest történetéből, és más, sikeres városok példájából levonható az a tanulság, hogy a gazdasági erő és a kulturális értékek összefüggnek egymással.

A külföldi vállalatok és a multilaterális részvénytársaságok akkor jönnek Budapestre, nyitnak itt irodákat vagy tartanak konferenciákat, ha van valami látnivaló, ha jó hangversenyeket hallgathatnak, ha képtárakat láthatnak, ha érdekes színházi estéken vehetnek részt.

A kultúrpolitika gazdaságpolitika is egyszersmind: egy színházi bemutató például nem pusztán öncélú esemény, hanem hosszú távú befektetés, amelynek

megtérülését természetesen nemcsak saját maga élvezi, hanem továbbgyűrűző hatásait, különféle vonatkozásokban, az egész város.

A főváros a hagyományos értelemben vett kultúra megteremtője is; itt megtalálják helyüket a legkülönbébb művészeti és tudományos szakterületeken működők, a város megihleti és támogatja az új alkotások születését. Másrészt viszont saját egyéni életstílust teremt, olyan atmoszférát, amilyen egyetlen más városra sem jellemző: saját, egyéni kultúrát.

El kell döntenünk, melyek azok az intézmények, tevékenységek, kulturális események, amelyek nélkülözhetetlenek a nemzetközi metropolis rangjára igényt tartó fővárosban. Ugyanakkor el kell fogadnunk azt is, hogy eleven és sokszínű kultúra a városi régiókban fogan meg és virágzik, a szabadság szűk körén belül. Az elvek szabadsága, autonómia, ideológiamentesség. Ezekhez a szabályokhoz igyekszünk ragaszkodni a város kulturális identitásának kialakítása közben.

A szabadság természetesen nem jelentheti, hogy a városi önkormányzatnak távol kell tartania magát a

kultúrától, magára kell hagynia a város kulturális intézményeit, a művészeket és a közönséget, hogy járják a maguk útját a "szabad" piacon.

Az elvek szabadsága csak azt jelenti, hogy a városháza nem az igazgató, hanem a pénzember, a mecénás szerepét vállalja. E cél elérése érdekében bizonyos önkontrollra, távolságtartásra van szükség. A kultúra belső ügyeit szakértői szervezetekre kell bízni.

A fővárosi önkormányzat feladata az állami pénzeszközök törvényes felhasználásának felügyelete. Ennek érdekében mindenütt, ahol lehetséges, szét kell választani az intézmények és a programok finanszírozását. Külön pénzeszközöket, a legtöbb támogatást kell megállapítani a művészeti tevékenységek, gyártmányok és vállalatok esetében. A támogatás elosztásáról szakértőkből álló zsűri ajánlása alapján versenypályázaton döntenek, a zsűritagok évenként változnak.

A fővárosi önkormányzat nemcsak saját intézményeiért felelős, hanem az egész város kulturális életéért is.

CD-ROM * OMK * CD-ROM * OMK * CD-ROM * OMK * CD-ROM * OMK * CD-ROM *

Az Országos Műszaki Könyvtár új szolgáltatása:

INFORMÁCIÓKERESÉS HÁLÓZATBA KAPCSOLT 22 KÖNYVTÁRI ÉS SZAKIRODALMI CD-ROM ADATBÁZISBÓL

•**Keresés:** önállóan (technikai segítséggel) - *ingyenes*

megrendelésre (szakembereink végzik) 1500,- Ft/óra

•**Nyomtatás:** oldalanként 10,- Ft.

•**Letöltés:** kizárólag általunk adott hajlékony lemezre (360 kB) 200 Ft/lemez.

•**Oktatás:** egyéni vagy csoportos adatbáziskezelési illetve szoftverhasználati tanfolyam.

•**Témafigyelés:** a szakirodalmi adatbázisokból.

Részletes felvilágosítás:

Személyesen: OMK 1. em. Tájékoztatás

Telefonon: OMK Tájékoztatás 138-4900

Számítógépes irodalomkutató 138-4963

CD-ROM * OMK * CD-ROM * OMK * CD-ROM * OMK * CD-ROM * OMK * CD-ROM *